

Prevenција u stomatološkoj zaštiti hrvatskoga pučanstva

Prevention in Dental Protection of the Croatian Population

Juraj Hraste

DOM ZDRAVLJA - Rijeka
Stomatološka djelatnost
Medicinski fakultet Rijeka
Stomatološki studij

Sažetak

U uvodu se ističe da se u svakodnevnoj praksi moraju provoditi načela preventivne stomatologije u svim kliničkim zahvatima, uz odgovarajuću kakvoću stomatološke zaštite, u bilo kojoj dobnoj skupini hrvatskoga pučanstva.

U provedbi preventivnih mjera očekivani je rezultat poboljšanje oralnoga zdravlja. Potreban je selekcioniran pristup zbog specifičnosti pojedinih skupina hrvatskoga pučanstva.

Na kraju se u zaključku daju konkretna rješenja za problem preventivne stomatologije.

Ključne riječi: stomatološka zaštita, prevenција

Acta Stomatol Croat
1996; 115—117.

STRUČNI RAD
Primljeno: 19. srpnja 1996.
Received: July, 19, 1996.

U posljednja dva desetljeća u stomatološkoj struci više dolaze do izražaja razdoblja preventivne i socijalno-medicinske orijentacije. To znači da postoji koncepcija integralne zdravstvene zaštite koja prihvaća mišljenje o postojanju jedinstvene medicine.

Drugim riječima, u današnje je vrijeme prevladala spoznaja da obiteljski liječnik stomatolog treba svaki problem oralnoga zdravlja ili bolesti rješavati s preventivnoga, kurativnog i socijalno-medicinskoga stajališta.

Treba istaknuti da se u svakodnevnoj praksi moraju potvrditi načela preventivne stomatologije u svim kliničkim zahvatima, uz odgovarajuću kakvoću stomatološke zaštite, u bilo kojoj dobnoj skupini hrvatskoga pučanstva.

Zadaća preventivne stomatologije

Preventivna zadaća preventivne stomatologije jest svim raspoloživim zdravstvenim mjerama sprije-

čiti nastanak oralne bolesti u stadiju kada nema znakova (simptoma) bolesti usne šupljine.

No u praksi je najčešći slučaj da neka oralna ili dentalna bolest već postoji u usnoj šupljini. Zato je profesionalna dužnost stomatologa da svojim znanjem i stručnim umijećem spriječi nastanak težih stanja ili mogućih komplikacija oralne bolesti.

U konačnici, provedba odgovarajućih preventivnih stomatoloških mjera treba spriječiti da se pogorša zdravstveno stanje organa usne šupljine u neke osobe i omogućiti pozitivne posljedice na njezino opće i oralno zdravlje.

Zato je potrebno istaknuti da kod bilo kojega stomatološkog postupka ili zahvata u usnoj šupljini mora postojati preventivno stajalište prema postojećem zdravstvenom problemu.

To se odnosi na svaki dio hrvatskoga pučanstva, a osobito ako se radi o djeci, mladeži i trudnicama.

Preventivne mjere s obzirom na populacijske skupine

Da bi se preventivne stomatološke mjere uspješno provele i postigle očekivani rezultat u poboljšanju oralnoga zdravlja zbog specifičnosti pojedinih skupina hrvatskoga pučanstva potreban je selekcionarni pristup. To se posebno odnosi na djecu, mladež, trudnice, a zatim na ostale odrasle osobe.

U djece i mladeži preventivnim se aktivnostima nastoji osigurati rast i razvoj cjelokupnoga stomatognatnog sustava, a kako on predstavlja sve organe usne šupljine, čini anatomsku i biomehaničku funkcijsku cjelinu.

Daljnja važna preventivna mjera za djecu i mladež jest edukativna aktivnost s pomoću stomatološkoga zdravstvenog odgoja. Njome se stječe znanje o svemu što može prouzročiti bolest, a istodobno se to znanje mora iskoristiti da bi se promijenile loše navike i ponašanje. Sve navedeno povećava skrb kojom se poboljšava, čuva i održava oralno zdravlje.

U razdoblju mješovite denticije sačuvati mlječnjake u zoni odupiranja, pravodobno sanirati dentalni karijes, te eventualno poduzimati mjere iz interseptivne i preventivne ortodoncije pridonosi provedbi ciljeva preventivne stomatologije.

U trudnica je stomatološka preventivna aktivnost usmjerena na zdravstveni odgoj, na davanje uputa prigodom periodičkih stomatoloških pregleda o važnosti čuvanja oralnoga zdravlja, te na upozoravanju da treba temeljito i redovito održavati oralnu higijenu za vrijeme graviditeta, pa i poslije.

U odraslih osoba preventivna zadaća stomatologa jest provoditi sve zdravstvene mjere kojima se poboljšava postojeće stanje oralnoga zdravlja, te upozoravati pacijente na važnost redovitih posjeta stomatologu. Nakon takvih periodičkih stomatoloških pregleda treba osigurati pravodobnu sanaciju zuba uz provedbu dijagnostičkih i terapijskih postupaka koji će u znatnoj mjeri odgoditi veću defektnost zubala i potrebu za oralno-protetskom rehabilitacijom.

Rješenje problema preventivne stomatologije

Probleme preventivne stomatologije u našem pučanstvu možemo pokušati riješiti na sljedeći način:

1. Donijeti preventivni stomatološki program za cjelokupno hrvatsko pučanstvo, prijedlog odgovarajućih zdravstvenih mjera i naputak za praktičnu provedbu. Pri tome je potrebno osigurati selekcionarni pristup zbog specifičnosti pojedinih populacijskih skupina.

Kako je najavio ministar zdravstva prof.dr.sc. A. Hebrang u svom razgovoru s urednicom Hrvatskoga stomatološkog vjesnika mr.sc.dr. V. Barac-Furtinger, prijedlog preventivnoga programa trebala bi donijeti (ili je to već učinila?) "ekspertna grupa koja bi predložila reorganizaciju preventivnog stomatološkog programa".

2. Povjerenstvo Hrvatske stomatološke komore za odnose s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje treba ishoditi da se u Odluci o osnovama za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim djelatnostima privatne prakse već za iduću, 1997. godinu, propiše:

- smanjiti dosadašnji obvezni broj osiguranika od 2500 po jednome timu na 2000 djece i mladeži u polivalentnoj stomatološkoj primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Na taj bi način stomatolozi mogli više pažnje posvetiti provedbi preventivnih postupaka kod spomenute skupine pučanstva;

- uvesti novčanu stimulaciju za obavljene preventivne stomatološke zahvate i to tako da se vrijednost cijene boda poveća za 10-20%, odnosno da se predvidi veća godišnja vrijednost "glavarine" ne predviđeni broj predškolske i školske djece u skrbi stomatologa primarne zdravstvene zaštite.

Zaključno možemo reći da bismo, rješivši navedene probleme preventivne stomatologije u odnosu prema pojedinim dijelovima hrvatskoga pučanstva, mogli očekivati bolje dento-oralnog zdravlje, a to je i konačan cilj stomatološke djelatnosti.

**PREVENTION IN DENTAL PROTECTION
OF THE CROATIAN POPULATION**

Adresa za dopisivanje:
Address for correspondence:

Summary

In the Introduction it is emphasized that basic preventive dentistry should be carried out in daily practice during all clinical procedures, besides adequate dental protection, in any age group of the Croatian population.

It is anticipated that such preventive measures would result in an improvement of oral health. A selective approach is necessary because of the specificity of some groups of the Croatian population.

Finally, in the Conclusion a solution to the problem of preventive dentistry is given.

Prof.dr.sc. Juraj Hraste
Medicinski fakultet
Stomatološki studij
51000 Rijeka

Key words: *dental protection, prevention*

Literatura

1. BARAC-FURTINGER V. Razgovor s ministrom zdravstva RH, Hrvatski stomatološki vjesnik br. 2/96. str. 2-6.
2. HARRIS N O, CRISTEN A G. Primary preventive Dentistry 3 rd ed., Appleton and Lange, Norwalk, Connecticut (San Mateo California, 1990.
3. HRASTE J. Opća i socijalna stomatologija, uvod u stomatologiju, studentske skripte, Medicinski fakultet Rijeka, 1995.
4. RAJIĆ Z. i sur. Preventivni programi u stomatologiji, JUMENA, Zagreb 1990.
5. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim djelatnicima privatne prakse za 1996. godinu; Narodne novine, Službeni list RH, br. 2/96. str. 95.